

Dozwolony użytek utworów dostępnych w Internecie w świetle polskich regulacji autorskoprawnych

Streszczenie

Dostosowywania do stale zmieniającego się Internetu wymagają z pewnością regulacje dotyczące własności intelektualnej, których kształt od zawsze uzależniony był od postępu technicznego. Podobnie jak powstanie radia, telewizji czy analogowych urządzeń służących do utrwalania i zwielokrotniania dźwięku i obrazu, tak też rozwój maszyn cyfrowych oraz sieci komputerowych okazał się nie lada wyzwaniem dla systemu ochrony praw autorskich i praw pokrewnych. Szczególnego znaczenia nabierają tutaj wszelkiego typu ustawowe ograniczenia praw wyłącznych. Problem ten budzi wiele kontrowersji i dotyczy wielu podmiotów, wśród których wymienić należy przede wszystkim zainteresowanych jak najszerzą ochroną dysponentów praw autorskich i pokrewnych (np. twórców, artystów wykonawców, producentów etc.) oraz odbiorców ich dzieł. W konsekwencji także reprezentujących obydwie strony prawników oraz organizacje i instytucje – te walczące z nielegalnym rozpowszechnianiem dóbr intelektualnych i te, które domagają się nieskrępowanego rozwoju kultury, nauki i sztuki oraz swobodnego dostępu do informacji. Do grona wspomnianych podmiotów zaliczyć trzeba również ustawodawcę, którego obowiązkiem jest zapewnienie każdej stronie tego konfliktu interesów i pryncypiów poszanowania przysługujących im praw.

W pracy poszukiwano przekonującej odpowiedzi na pytanie czy obowiązujące obecnie przepisy regulujące dozwolony użytek utworów mają zastosowanie do utworów cyfrowych dostępnych dzięki Internetowi. Kwestia ta jest, jak się wydaje, źródłem wielu, niekiedy skrajnych poglądów i interpretacji; skłania do poszukiwania uzasadnień dla odrębności Internetu jako sfery, w której obowiązywać powinny odmienne normy. W pracy podjęto więc próbę ustalenia charakteru eksploatacji cyfrowej realizowanej przy użyciu urządzeń komputerowych, zwłaszcza tych podłączonych do globalnej Sieci, eksplanacji oferowanych przez nią usług i możliwości (m.in. transfer plików-utworów, webcasting, oprogramowania komputerowego, baz danych) oraz rozważenia na ich tle poszczególnych postaci dozwolonego użytku. W dalszej perspektywie celem pracy było też ukazanie istniejącego na tym polu sporu, identyfikacji jego uczestników oraz zgłaszanych przez nich postulatów zmian obowiązujących przepisów.